

Eindverslag

Themagroep Gemeenteopbouw en Leren

Deelnemers

Wijkgemeente De Bleek
Wijkgemeente Grote Kerk

Wijkgemeente NOACH

Wijkgemeente De Ontmoeting
Wijkgemeente Pniël

Siebe Hiemstra
Harry Konijnenbelt
Inetje Parlevliet (voorzitter)
Harm Boer
Jenny Westerdiep
Geen vertegenwoordiger
Fien Venema

INHOUD

1. Opdracht aan de themagroep	p. 2
2. Werkwijze	p. 2
3. Uitgangspunt	p. 2
4. Verandering in de samenleving en geloofsdenken	p. 3
5. Gemeenteopbouw en geloofsopbouw – aanbeveling	p. 5
6. Tenslotte	p. 8

1. OPDRACHT AAN DE THEMAGROEP

In het proces Loslaten & Opnieuw beginnen heeft de stuurgroep aan onze themagroep gevraagd om na te denken over de PGA in de toekomst. Daarbij is het volgende aangegeven: 'Een levende kerk is ook een lerende kerk. Het is goed voor de verschillende doelgroepen zowel binnen als buiten de kerk de leerbehoefte goed in kaart te brengen, omdat vorming en toerusting op een bepaald gebied van groot belang is voor de vitaliteit van de gemeente.

Aan de themagroep is gevraagd hierover na te denken aan de hand van een aantal vragen:

- Welke activiteiten hebben we tot nu toe uitgevoerd?
- Welke leerbehoefte lag daaraan ten grondslag?
- Welke leerbehoefte zien zij in de toekomst?
- Voor welke doelgroepen?
- Welke activiteiten kunnen daarvoor worden ingezet?'

2. WERKWIJZE THEMAGROEP

Vanaf de 1^e week van maart t/m juni '21 is de werkgroep praktisch elke week bijeen geweest en daarna eens per maand. Er is een inventarisatie gemaakt van alle activiteiten die in de wijkgemeenten gehouden werden (vóór corona). Tijdens deze inventarisatie hebben we tevens gekeken naar de toekomst: stel dat de activiteiten gecontinueerd worden, welke kunnen dan op centraal niveau (wijkoverstijgend) en welke op decentraal niveau (wijkgebonden) plaatsvinden, waarbij we aantekenen dat ook wijkgebonden activiteiten in principe zouden moeten openstaan voor intekening vanuit andere wijken.

De activiteiten van de wijkgemeenten zijn zoveel mogelijk geclusterd.

De inventarisatie wordt als bijlage toegevoegd aan dit verslag.

Aangezien wijkgemeente De Ontmoeting niemand afgevaardigd heeft, hebben wij de ons bekende activiteiten van deze wijkgemeente voorlopig cursief aangegeven.

Door de coronaperiode en ook door het proces waarin we als PGA thans verkeren, is het momenteel wat voorbarig om de leerbehoefte te inventariseren.

Wij hebben gemeend dat het verstandig is om vooralsnog geen lesstof voor te bereiden, maar eerst nuttige onderwerpen aan te dragen om als diverse wijkgemeenten met elkaar in gesprek te komen teneinde elkaar (beter) te leren kennen. Deze rapportage moet dan ook gezien worden als een eerste aanzet daartoe.

3. UITGANGSPUNT VOOR DE THEMAGROEP

De protestantse gemeente Almelo bevindt zich midden in de samenleving en cultuur.

Zoals de samenleving en cultuur divers zijn, geldt dit ook voor de geloofsbeleving.

Geconstateerd is dat we anno 2021 leven in een seculiere en individualistische cultuur, waarin het spreken over God niet (meer) vanzelfsprekend is.

Een cultuur van individuele keuzes is een uitdaging voor de kerk om een plaats te zijn voor persoonlijke groei en ontwikkeling en waar gaven/talenten gewaardeerd worden.

We geloven niet allemaal op dezelfde manier, maar hebben elkaar nodig om ontvankelijk te blijven voor het evangelie, het Woord van God, de christelijke traditie en toekomst.

Het thema van de geloofsoverdracht aan volgende generaties is daarmee nauw verbonden. De kernvraag is hoe we als PGA een broeder- en zusterschap kunnen zijn, herkenbaar voor elkaar en voor anderen. Wat is nodig om gemeente te zijn? Als gelovigen zijn wij leerlingen van Christus en leven door Gods Geest en genade, door Christus zelf daartoe geroepen.

Onze gemeenschap kenmerkt zich door zeven aspecten:

1. Samenkomen rond de levende Heer als gemeenschap die het leven met elkaar deelt, het geloof beoefent en leert om leerling te zijn van Jezus
2. Vieren, in erediensten, om Gods Woord te horen en God te vereren
3. Leren, wat inhoud krijgt in vorming en toerusting en in geloofsopvoeding en catechese
4. Pastoraat en omzien naar elkaar
5. Diaconaat, door te delen van de gaven die God ons gegeven heeft
6. Getuige zijn door te spreken over ons geloof
7. Gezonden zijn met een missie in deze wereld

4. VERANDERINGEN IN DE SAMENLEVING EN IN GELOOFSDENKEN

In onze tijd verandert het denken snel, in de samenleving, en ook in de kerken.

Maar veel mensen die eerder nog bij de kerk hoorden, denken dat er in de kerken niets is veranderd, dat het denken in de kerken hopeloos uit de tijd is. Die indruk krijg je ook nogal eens in de media. Veel jongeren horen misschien via opa en oma nog iets van de kerk, maar zijn deze opa en oma bekend met de nieuwste ontwikkelingen in de kerken, of vertellen ze over kerk en geloof van vroeger? Welke veranderingen zijn relevant voor de geloofsontwikkeling? Wij menen daarom dat de PGA meer met nieuwe geloofsopvattingen naar buiten moet treden en doen daarvoor de volgende voorzet. Uiteraard zijn wij ons ervan bewust dat de hierna volgende onderwerpen door de themagroepleden op persoonlijke titel zijn aangedragen. Wanneer deze te zijner tijd eventueel bespreekbaar gesteld worden, dient een en ander eerst nader uitgewerkt te worden op een wijze waarin recht gedaan wordt aan de diversiteit van geloofsopvattingen binnen de PGA.

Verhouding man – vrouw

Jezus had veel vrouwelijke leerlingen en ook de eerste Paasgetuigen waren vrouwen. Later is de gelijkwaardigheid van vrouwen teruggeschroefd en heeft het bijna 20 eeuwen geduurd voor vrouwen in de kerken weer een gelijkwaardige plek kregen.

Relatie met anders-gelovigen en niet-gelovigen

Er is een tijd geweest dat anders-gelovigen op de brandstapel eindigden. De kerken verkondigden dat je niet met anders-gelovigen en niet-gelovigen mocht omgaan, maar ze eerst moest bekeren. Inmiddels vinden we dat je met anders-gelovigen en niet-gelovigen in gesprek moet gaan, omdat je van elkaar kunt leren.

Zij die boven je gesteld zijn

De relatie ouders-kinderen is veel meer gelijkwaardig geworden, waarbij je met elkaar praat en van elkaar leert. Ook de relatie dominee–gemeenteleden is gelijkwaardig geworden. Je staat nu naast elkaar. Ook catechisatie is niet meer ‘vraagleren’, maar samen in gesprek.

Het denken over relaties en seksualiteit

In de Bijbel en tot bijna in onze tijd was het gebruik dat ouders een geschikte partner voor hun kind zochten. Nu zoekt iemand zelf een partner en vindt die ook wel buiten de eigen groep, in een ander milieu, kerk/geloof, andere scholing of politieke visie, huidskleur, nationaliteit of geaardheid (lhbtq+). Vroeger was gebruikelijk: verliefd, verloofd, getrouwd en dan een nacht samen. Seks was om kinderen te krijgen, anders was het slecht en zonde. Nu is dat allemaal veranderd, wordt er minder getrouwd en meer gescheiden. De kerk is minder gaan oordelen. In de nieuwste Bijbelvertaling wordt het accent minder gelegd op het lichamelijke, het vleselijke en meer op het contrast tussen het aardse en hemelse.

God almachtig

Na de holocaust in WOII zijn kerken anders gaan denken over de almacht van God. In de Bijbel wordt over Gods almacht gesproken in lofliederen, profetische teksten enz. Maar God heeft ons eigen verantwoordelijkheid en keuzevrijheid gegeven. Bij de beginregel van de Apostolische Geloofsbelijdenis kun je bedenken dat God eens almachtig zal zijn, als Hij alle tranen zal afwissen. Intussen gebeurt er veel dat God niet wil, waar God om huilt.

De Bijbel als Gods Woord

De eerste 11 hoofdstukken van Genesis zijn geen geschiedenis, maar geloofsverhalen, net als de geboorteverhalen, voorafgaand aan Jezus’ doop.

De mens is slecht?

In de Heidelbergse Catechismus staat dat de mensen verdorven is, geheel en al onbekwaam tot iets goeds en geneigd tot alle kwaad. Dit werd ook vaak in kerkdiensten verkondigd. Maar nu weten we dat het psychologisch en pedagogisch niet verstandig is dit steeds te zeggen. Bovendien is het feitelijk niet waar.

Jezus’ kruisdood

In onze tijd vinden we dat ouders en leraren hun kinderen niet mogen slaan. Zoals er in onze tijd soms een kind omkomt door een ongeval (en God huilt), zo is ook Jezus helaas gekruisigd (en God hilde vreselijk). God is ook de God van vergeving. God vergeeft vanuit zijn goddelijke hart, ondanks dat mensen zijn liefste kind misdadig hebben omgebracht.

Verhouding tussen Joden en christenen

Toen de evangeliën werden geschreven, waren er al christengemeenten tot in de hoofdstad van het Romeinse Rijk en waren er ook al christenvervolgingen door de Romeinen. Om meer vervolging te voorkomen, hebben de evangelisten de Joden de schuld gegeven van Jezus’ kruisdood en de Romeinen vrijgepleit. Maar feitelijk is Jezus door de Romeinen terechtgesteld. De evangelisten hebben het zo opgeschreven om de christengemeenten niet

in gevaar te brengen. Zij wisten niet dat het tot 2000 jaar Jodenvervolgingen zou leiden, met nog in onze tijd de holocaust.

Oude taal

Ouderen die al van jongs af naar de kerk gaan, merken vaak niet dat de woorden van kerkliederen en liturgische teksten soms zo verouderd zijn dat jongeren die woorden niet meer begrijpen. Willen we jongeren bereiken, dan moeten we de taal van vandaag gebruiken.

Klimaatverandering

Een wereldwijd probleem dat voornamelijk op het conto komt van rijke landen en arme landen treft. Er zijn op onze aardbol momenteel meer mensen dan ooit tevoren en zij leven ook veel luxer dan ooit tevoren. Wat kunnen we als gelovigen bijdragen aan een route richting oplossing?

Toekomstgericht

De kerk is nogal geneigd om naar het verleden te kijken, hoe we het gewend zijn, oude leerstellingen, oude liturgische gebruiken, oude liederen, oude moraal.... Maar de Bijbel nodigt ons uit niet achterom maar vooruit te kijken en toe te leven naar het Rijk van God. Helemaal nieuw, nieuwer, meer bijzonder dan wij ons ook maar kunnen voorstellen.

5. GEMEENTEOPBOUW EN GELOOFSOPBOUW - AANBEVELINGEN

Er bestaan verschillende visies om te komen tot gemeenteopbouw.

Waar de meeste deskundigen het over eens zijn, is dat elke vorm van gemeenteopbouw vastloopt als je geen aandacht hebt voor geloofsopbouw.

Geloofsopbouw vindt plaats wanneer het geloofsgesprek vorm en inhoud krijgt in de gemeente, want we 'drinken allemaal uit dezelfde Bron'. Vandaaruit kunnen we ervaringen, inzichten en vragen delen en groeien in onze relatie met God (verborgen omgang), met elkaar als gemeenteleden (gemeenschap) en met de samenleving (dienst) om ons heen. Dit proces kan direct van start gaan, hoeft niet te wachten op afronding van het project en kan langzaam uitgebouwd worden.

Wanneer we samenkomen voor de ontmoeting met God en voor de dienst aan mens en samenleving, dán ontstaat gemeenschap met elkaar. Zo wordt voorkomen dat de onderlinge gemeenschap versmald wordt tot 'ons kent ons'. Uitgangspunt is dat de gemeente niet gezien wordt als een organisatie, maar als een lichaam, waarvan Christus het hoofd is.

Gemeenteopbouw veronderstelt dat je een visie hebt op gemeente zijn. Een idee waar je heen wilt en hoe je daar aan wilt werken.

Daarvoor zijn verschillende criteria te onderscheiden:

1. De opbouw van een cultuur van vertrouwen
2. Vergroten van de betrokkenheid
3. Eigenheid en openheid

Zoeken naar wegen om als kerk in contact te komen en/of te blijven met de samenleving.

We kunnen onderscheid maken tussen:

- a. Leren in de groep
- b. Leren van de groep

Belangrijk om te onderzoeken bij de gemeenteleden (vóórdat je activiteiten binnen en buiten de PGA gaat invoeren):

- Waarom ben je lid van onze kerk?
- Waardoor word je gedreven?
- Waarmee kunnen we jouw leven verrijken?

We constateren dat er een vergeten groep is: Jeugd en jongeren (tot 45j).

Met name de leeftijdscategorie 20-45j is een vergeten groep, terwijl deze heel belangrijk is voor de gemeenteopbouw. Hoe met deze groep in contact komen? Dat is niet eenvoudig. Via LRP (ledenadministratie van de PKN) zijn jeugd (generatie X) en jonge gezinnen te herkennen, maar hoe hen benaderen?

Er is in het verleden helaas weinig contact gemaakt... zijn hun kinderen wel geregistreerd?

6

Na bestudering van het boek *HERKERKEN* komen wij tot de conclusie dat we onze huidige manier van kerkzijn grondig moeten herzien. We concluderen ook uit onze inventarisatie van alle activiteiten in de diverse wijken dat er al heel veel initiatieven zijn ontstaan, zowel verdiepend als sociaal, die in de komende jaren benut kunnen worden om elkaar beter te leren kennen. Daarvoor kunnen de onderwerpen die onder het hoofdstuk 'Veranderingen in de samenleving en in geloofsdenken' genoemd zijn wellicht behulpzaam zijn.

Met nog maar 2 predikanten voor de hele PGA (De Ontmoeting is buiten beschouwing gelaten) en een steeds kleiner wordend aantal ambtsdragers zal de organisatie anders ingericht moeten worden. Coaching en ondersteuning om dit te kunnen realiseren, is onontbeerlijk. Ook zal de PGA zich beter moeten profileren in de samenleving.

Essentieel is echter een goede communicatie met alle gemeenteleden om hen mee te nemen in het veranderingsproces en de onderlinge verbinding te versterken.

Als pijlers voor de nieuwe PGA noemen wij:

- a. omzien naar elkaar
- b. verbinding zoeken (sociaal en spiritueel)
- c. diepgang bevorderen
- d. externe communicatie bevorderen over kerkelijke initiatieven (o.a. Boodschappenmand, Meubelproject, Nomen Nescio, Schuldhulpmaatjes)
- e. open blik houden op problemen in de samenleving (o.a. armoede, vluchtelingen, klimaat)
- f. missionaire activiteiten ontwikkelen

ad a: Omzien naar elkaar

Bijvoorbeeld:

- Straten 'samenvoegen' en proberen gezamenlijk activiteiten te ondernemen, bezoeken afleggen, maaltijd organiseren enz.
- In cluster van straten een aanspreekpunt die cruciale informatie doorgeeft aan predikant/ambtsdragers. Aanspreekpunt verzorgt ook kerkbalans, verjaardagsfonds, bloemetje bij jubilea)
- (Voorwaarde: LRP administratie anders inrichten: wijkgerichte systeem loslaten en indeling in straten)

ad b: Verbinding zoeken

Bijvoorbeeld:

- Gezamenlijke (zomer)diensten, met koffie drinken na afloop. Wij adviseren om hiermee niet te wachten tot de reorganisatie is afgerond, maar hiermee zo spoedig mogelijk te starten
- Livestreams van kerkdiensten onderling uitwisselen en bespreken
- Onderwerpen bespreken, zoals aangegeven onder punt 4, in kleine groepen, door alle wijken heen, bijv. tijdens koffiedrinken in gezamenlijke diensten
- Inventariseren welke ideeën leven bij gemeenteleden en bij gemeenteleden met een afstand tot de kerk
- Verbinding maken met en tussen de verschillende doelgroepen in de PGA (ouderen, jongeren, kinderen, jonge ouders enz.)

Ad c: Diepgang bevorderen

- Activiteiten benoemen om te komen tot meer diepgang, zoals Bijbelgroepen, groepen, enz.
- Zowel aanbodgerichte als vraaggerichte activiteiten benoemen
- Niet alleen voortborduren op bestaande activiteiten, maar ook nieuwe inspirerende groepen starten

Ad d: Externe communicatie bevorderen

- De kerk is méér dan het samenkomen rond de erediensten. Er zijn bijvoorbeeld tal van maatschappelijke en sociale initiatieven, waarin de PGA aanjager of spil is. We zijn daar veel te bescheiden over. Het is zinvol om een mediateam op te richten dat de PGA meer 'op de kaart zet'.

Ad e. Open blik houden op problemen in de samenleving

- Als PGA staan wij midden in de maatschappij en hebben wij een visie op hoe wij kunnen bijdragen aan probleemoplossing of preventie. Wij zijn van mening dat bij problemen in de samenleving nagedacht moet worden of, en zo ja, hoe wij als PGA hierin een opdracht hebben.

Ad f. Een missionaire gemeente zijn

- Er zijn tal van landelijke initiatieven die kunnen dienen als voorbeeld hoe de PGA zich kan profileren in de samenleving. Dat kunnen laagdrempelige diensten zijn op plaatsen waar mensen bijeenkomen (anders dan in de kerken), bijv. in een sporthal, een tent (bij evenementen die in Almelo gehouden worden) enz. Maar ook kan gedacht worden aan activiteiten voor specifieke doelgroepen in de Almelose samenleving. Ook dit is een onderwerp dat in de komende tijd verder uitgediept en besproken zou moeten worden.

TENSLOTTE

Aan onze themagroep is gevraagd na te denken over een aantal vragen, die onder punt 1 genoemd zijn. De bestaande activiteiten binnen de PGA hebben wij opgenomen in de bijlage die u separaat bij dit verslag ontvangt. Er zal geëvalueerd moeten worden met welke doelstelling deze activiteiten geïnitieerd werden en of de doelstelling gehaald is. Ook moet inzicht verworven worden of de activiteit zinvol c.q. succesvol was en of dezelfde behoefte nog bestaat, alvorens besloten wordt om deze te continueren.

Wij zien dit verslag als een eerste aanzet in het hele proces van Loslaten & Opnieuw beginnen. Een verdere uitwerking zal nodig zijn. Wij constateren dat er veel raakvlakken zijn met andere themagroepen en het is zinvol om dit eerst verder uit te kristalliseren, zodat wij onze weg doelgericht kunnen vervolgen.

